

Maciej Orkan-Łęcki

"Tradition and Intelligibility: A Model for Critical Theory. /Tradycja i zrozumiałość: Model teorii krytyki/", Leroy Searle, "New Literary History", vol. VII, no 2, Winter 1976 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 20/1 (63), 249

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(I) SEARLE Leroy: Tradition and Intelligibility: A Model for Critical Theory. /Tradycja i zrozumiałość: Model teorii krytyki/. "New Literary History", vol. VII, no 2, Winter 1976, s. 393-415.

Analiza relacji zachodzących między tradycją a zrozumiałością tekstu wespół z próbą zarysowania modelu teorii krytyki – to dwa podstawowe cele artykułu. Autor wyraża przekonanie, że krytyka stoi współcześnie w obliczu kryzysu, który oznacza, iż dana dyscyplina wyodrębniła dostatecznie wyraźnie swoje specyficzne problemy, lecz jeszcze nie posiada narzędzi umożliwiających ich rozwiązanie. Autor stawia tezę, iż sama tradycja przynosi zmiany bezpośrednio dotyczące problemów teorii. Proces zmiany postawił krytykę na skraju jej możliwości, wskazując jednocześnie na model teorii, który odznaczałby się dużą mocą eksplikatywną bez przekreślenia praktycznych sprawności krytycznych, jakie tradycja bezsprzecznie wykształciła.

(I) SEARLE Leroy: Tradition and Intelligibility: A Model for Critical Theory (c.d.).

Po przeanalizowaniu warunków, jakie język krytyki musi spełnić, aby dostatecznie wyjaśniać zjawisko literatury, podjęta została próba zarysowania modelu teorii krytyki. Składa się on z kilku części, obejmujących problemy: kontekstów dyskursu, ogniska działalności eksplikatywnej, krytycznej obserwacji, opisu (tutaj autor wprowadza rozróżnienie między kształtem a formą) i eksplikacji funkcji oraz krytycznej integracji. Jądrzem argumentu jest przekonanie o możliwości zlokalizowania i opisu ogólnego modelu zrozumiałości, a więc i ogólnej teorii znaczenia, bez uciekania się do apriorycznych zdroworozsądkowych predykcji epistemologicznych.

BP/63/85

M.O.-Ł.